

EDUSKUNNAN VASTAUS 202/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi ulkomaalaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 134/2013 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 19/2013 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ulkomaalaislain (301/2004) 16 §,
muutetaan 3 §:n 21 kohta, 11—15 §, 121 §:n 1 momentti, 123 §:n 6 momentti, 142 ja 145 §, 146 §:n 1 momentti, 147 ja 147 a §, 148 §:n 1 momentin 1 kohta, 150—152 ja 173 §, 175 §:n 1 momentti, 176 §, 178 §:n 1 momentti ja 208 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 21 kohta laissa 619/2006, 12 § laissa 581/2005, 123 §:n 6 momentti laissa 849/2006, 146 §:n 1 momentti laissa 380/2006, 147 a ja 150 § laissa 195/2011, 151 § osaksi laeissa 973/2007 ja 195/2011 sekä 152 § laeissa 973/2007 ja 886/2011, sekä
lisätään lakiin uusi 121 a, 146 a, 147 b, 149 b ja 152 b §, 190 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 516/2008, uusi 2 momentti ja 200 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 195/2011, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

21) *rajatarkastusviranomaisella* rajavartiolaitosta ja muuta viranomaista, jolla on oikeus

henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta yhteisön säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö) annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 562/2006, jäljempänä *Schengenin rajasäännöstö*, tarkoitetun rajatarkastuksen tekemiseen;

11 §

Maahantulon edellytykset

Ulkomaalaisen maahantulo edellyttää, että:

- 1) hänellä on voimassa oleva vaadittava rajanylitykseen oikeuttava matkustusasiakirja;
- 2) hänellä on voimassa oleva vaadittava viisumi, oleskelulupa taikka työntekijän tai elinkeinonharjoittajan oleskelulupa, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä tai Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu;
- 3) hän pystyy tarvittaessa esittämään asiakirjoja, joilla osoitetaan suunnitellun oleskelun tarkoitus ja edellytykset ja hän pystyy osoittamaan, että hänellä on toimeentuloon tarvittavat varat, kun otetaan huomioon sekä suunnitellun oleskelun kesto että lähtömaahan paluu tai kauttakulkumatka sellaiseen kolmanteen maahan, jonne hänen pääsynsä on varmistettu, tai että hän pystyy laillisesti hankkimaan nämä varat;
- 4) häntä ei ole määrätty maahantulokieltoon; ja
- 5) hänen ei katsota vaarantavan yleistä järjestystä ja turvallisuutta, kansanterveyttä tai Suomen kansainvälisiä suhteita.

Kolmannen maan kansalaisen maahantuloedellytyksistä jäsenvaltioiden alueella oleskeluun, jonka on tarkoitus kestää enintään 90 päivää minkä hyvänsä 180 päivän jakson aikana, säädetään Schengenin rajasäännöstössä.

Tämän lain 10 luvussa säädetään unionin kansalaisen ja häneen rinnastettavan sekä näiden perheenjäsenten maahantulon edellytyksistä, kun maahantulo perustuu Euroopan unionin säännöksiin vapaasta liikkuvuudesta.

12 §

Rajan ylittämistä koskevat säännökset

Rajan ylittämisestä Euroopan unionin ulkoraajoilla säädetään Schengenin rajasäännöstössä.

Rajavartiolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä säädetään muutoin valtakunnan rajan ylittämisestä ja sen valvonnasta, rajanylityspaikoista ja niiden aukioloajoista, rajatarkastustehtävien jakamisesta rajavartiolaitoksen, poliisi-

sin ja tullin kesken eri rajanylityspaikoilla sekä Schengenin rajasäännöstön edellyttämistä kansallisista tehtävistä ja toimivaltuuksista.

13 §

Ulkorajan ylittämiseen oikeuttavien matkustusasiakirjojen luettelo

Ulkorajojen ylittämiseen oikeuttavia matkustusasiakirjoja, joihin voidaan liittää viisumi, koskevasta luettelosta ja tämän luettelon vahvistamista varten luotavasta järjestelmästä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä N:o 1105/2011/EU säädetään Euroopan unionin ulkorajan ylittämiseen oikeuttavien matkustusasiakirjojen luettelosta ja sen laatimiseen käytettävästä järjestelmästä.

Ulkoasiainministeriö tekee 1 momentissa tarkoitettua päätöksen edellyttämät ilmoitukset Euroopan unionin komissiolle.

14 §

Matkustusasiakirja

Ulkomaalaisella on maahan saapuessaan ja maassa oleskellessaan oltava 13 §:ssä tarkoitettua matkustusasiakirjaluettelon I, II tai III osassa tarkoitettu sellainen matkustusasiakirja, jonka Suomi tunnustaa.

Ulkomaalaisen on vaadittaessa esitettävä 1 momentissa tarkoitettu matkustusasiakirja rajatarkastusviranomaiselle tai poliisille.

Ulkomaalaisen matkustusasiakirjassa on oltava hänen nimensä, syntymäaikansa, sukupuolensa ja kansalaisuutensa sekä maininta matkustusasiakirjan voimassaoloajasta, antajasta ja antopaikasta. Matkustusasiakirjassa on lisäksi oltava valokuva, josta matkustusasiakirjan haltija voidaan vaikeudetta tunnistaa.

Ulkomaalaisen aviopuoliso ja hänen kuutta vuotta nuoremmat yhdessä matkustusasiakirjan haltijan kanssa matkustavat lapsensa voivat käyttää ulkomaalaisen matkustusasiakirjaa, jos siinä on heidän nimensä ja syntymävuotensa sekä lisäksi aviopuolison ja seitsemän vuotta täyttäneen lapsen valokuva.

Jollei matkustusasiakirjassa ole mainintaa sen kelpoisuusalueesta, katsotaan Suomen kuuluvan siihen.

15 §

Matkustusasiakirjan korvaava asiakirja

Rajatarkastusviranomainen voi yksittäistapauksessa erityisistä syistä hyväksyä tilapäisenä matkustusasiakirjana myös henkilötodistuksen tai muun vastaavan asiakirjan, joka ei täytä matkustusasiakirjalle 14 §:ssä säädettyjä vaatimuksia.

121 §

Säilöön ottamisen edellytykset

Ulkomaalainen voidaan 118—120 §:ssä tarkoitettujen turvaamistoimien sijasta määrätä otettavaksi säilöön, jos:

1) ulkomaalaisen henkilökohtaiset ja muut olot huomioon ottaen on perusteltua aihetta olettaa, että hän piileskelemällä, pakenemalla tai muulla tavoin menetellen estää tai huomattavasti vaikeuttaa itseään koskevaa päätöksentekoa tai maasta poistamistaan koskevan päätöksen täytäntöönpanoa;

2) säilöönotto on tarpeellinen epäselvän henkilöllisyyden selvittämiseksi; taikka

3) ulkomaalaisen henkilökohtaiset ja muut olot huomioon ottaen on perusteltua aihetta olettaa hänen syyllistyvän rikokseen Suomessa.

121 a §

Pakenemisen vaara

Pakenemisen vaara voi olla kyseessä, jos 118—120 §:ssä tarkoitettua turvaamistoimea on käytetty, mutta se on osoittautunut riittämättömäksi, tai jos ulkomaalainen on vaihtanut asuinpaikkaansa ilmoittamatta yhteystietojaan viranomaiselle. Arvioitaessa pakenemisen vaaraa otetaan huomioon henkilön tilanne kokonaisuudessaan.

123 §

Säilöön ottamisesta päättäminen ja säilöön otetun sijoittaminen

Poliisin tai rajavartiolaitoksen pidätystiloihin sijoitettuun ulkomaalaiseen sovelletaan, mitä poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetussa laissa (841/2006) säädetään ottaen huomioon säilöön ottamisen peruste. Ulkomaalaisen valitusoikeuteen sovelletaan kuitenkin, mitä säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain 5 luvussa säädetään muutoksenhausta. Vähemmistövaltuutetun oikeudesta vierailta poliisin tai rajavartiolaitoksen pidätystiloissa ja keskustella luottamuksellisesti säilöön otettujen ulkomaalaisten kanssa sovelletaan, mitä säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain 6 a §:n 2 momentissa säädetään.

9 luku

Maasta poistaminen

142 §

Pääsyn epääminen ja käännyttäminen

Pääsyn epäämisellä tarkoitetaan tässä laissa kolmannen maan kansalaisen maahantulon estämistä ulkorajalla siten kuin siitä säädetään Schengenin rajasäännösten 13 artiklassa.

Käännyttämällä tarkoitetaan tässä laissa:

1) unionin kansalaisen ja häneen rinnastettavan tai näiden perheenjäsenen maahantulon estämistä ulkorajalla, jos perheenjäsen kuuluu unionin vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden piiriin;

2) kolmannen maan kansalaisen maahantulon estämistä ulkorajalla, kun hän on saapumassa maahan yli kolmeksi kuukaudeksi myönnetyllä oleskeluluvalla ja hän saapuu maahan ensimmäistä kertaa luvan voimassaoloaikana;

3) kolmannen maan kansalaisen maahantulon estämistä ulkorajalla, kun hän on saapumassa maahan toisen Euroopan unionin jäsenvaltion

oleskeluluvalla tai kansallisella viisumilla, joka oikeuttaa oleskelemaan Schengen-alueella yli kolmen kuukauden ajan, eikä hän ole Suomen määräämässä maahantulokiellossa; taikka

4) ilman oleskelulupaa maahan saapuneen ulkomaalaisen maasta poistamista, jos hänelle ei maahan saapumisen jälkeen ole myönnetty oleskelulupaa tai oleskelulupakorttia taikka jos hänen oleskeluoikeuttaan ei ole maahan saapumisen jälkeen rekisteröity tässä laissa säädetyllä tavalla.

Maasta poistamista koskevat yhteiset säännökset

145 §

Kuuleminen

Ulkomaalaiselle ja hänen Suomessa olevalle aviopuolisolleen tai tähän rinnastettavalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi häntä koskevassa pääsyn epäämistä, käännyttämistä, karkottamista tai maahantulokiellon määräämistä koskevassa asiassa.

146 §

Kokonaisharkinta

Pääsyn epäämistä, käännyttämistä ja maasta karkottamista sekä maahantulokiellon määräämistä ja pituutta harkittaessa on otettava huomioon päätöksen perusteena olevat seikat sekä asiaan muutoin vaikuttavat seikat ja olot kokonaisuudessaan. Harkinnassa on erityisesti kiinnitettävä huomiota lapsen etuun ja perhe-elämän suojaan. Harkinnassa muutoin huomioon otettavia seikkoja ovat ainakin ulkomaalaisen maassa oleskelun pituus ja tarkoitus sekä ulkomaalaiselle myönnetyn oleskeluluvan luonne, hänen siteensä Suomeen sekä hänen perheeseen liittyvät, kulttuuriset ja sosiaaliset siteensä kotimaahan. Jos pääsyn epääminen, käännyttäminen tai maasta karkottaminen taikka siihen liittyvä maahantulokiello perustuisi ulkomaalaisen rikolliseen toimintaan, on otettava huomioon teon vakavuus sekä yleiselle tai yksityi-

selle turvallisuudelle aiheutunut haitta, vahinko tai vaara.

146 a §

Palauttaminen

Palauttamisella tarkoitetaan tässä laissa maastapoistamismenettelyä, jonka aikana pääsyn epäämis-, käännyttämisen- tai karkottamispäätöksen saanut kolmannen maan kansalainen joko poistuu maasta vapaaehtoisesti tai hänet poistetaan maasta:

1) alkuperämaahan;

2) kauttakulkumaahan unionin tai Suomen ja kolmannen valtion välisen takaisinottosopimuksen tai muiden järjestelyjen mukaisesti; tai

3) muuhun kolmanteen maahan, johon kyseinen kolmannen maan kansalainen päättää vapaaehtoisesti palata ja johon hänet hyväksytään.

147 §

Palautuskielto

Ketään ei saa käännyttää, karkottaa tai pääsyn epäämisen seurauksena palauttaa alueelle, jolla hän voi joutua kuolemanrangaistuksen, kidutuksen, vainon tai muun ihmisarvoa loukkaavan kohtelun kohteeksi, eikä alueelle, jolta hänet voitaisiin lähettää sellaiselle alueelle.

147 a §

Vapaaehtoinen paluu

Käännyttämistä tai maasta karkottamista koskevassa päätöksessä määrätään vähintään seitsemän ja enintään kolmenkymmenen päivän aika, jonka kuluessa kolmannen maan kansalainen voi poistua maasta vapaaehtoisesti. Vapaaehtoisen paluun aika lasketaan siitä, kun päätös on täytäntöönpanokelpoinen. Aikaa voidaan erityisestä syystä pidentää. Aikaa ei määrätä, jos kolmannen maan kansalaisen pääsy evätään tai hänet käännytetään välittömästi rajanylityksen yhteydessä, taikka jos kyse on käännyttämisestä tai

maasta karkottamisesta rikosoikeudellisen seuraamuksen johdosta.

Aikaa vapaaehtoiseen paluuseen ei määrätä myöskään silloin, kun on olemassa pakenemisen vaara, henkilön katsotaan olevan vaaraksi yleiselle järjestykselle tai turvallisuudelle tai oleskelulupahakemus on hylätty maahantulosäännösten kiertämisen johdosta taikka kysymys on 103 §:ssä tarkoitettusta kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tutkimatta jättämisestä ja nopeutetun menettelyn käyttämisestä. Pakenemisen vaaraa arvioidaan siten kuin 121 a §:ssä säädetään.

Tätä pykälää ei sovelleta, kun päätös käännyttämisestä tai maasta karkottamisesta tehdään 10 luvun perusteella.

147 b §

Lentoteitse tapahtuva maasta poistaminen

Lentoteitse tapahtuvan maasta poistamisen aikana on otettava huomioon yhteisten lentojen järjestämisestä henkilökohtaisen maastapoistamispäätöksen saaneiden kolmansien maiden kansalaisten poistamiseksi kahden tai useamman jäsenvaltion alueelta annetun neuvoston päätöksen 2004/573/EY liitteenä olevat yhteiset ohjeet, jotka koskevat lentoteitse tapahtuvaan yhteiseen maasta poistamiseen sovellettavia turvallisuusmääräyksiä.

148 §

Käännyttämisen perusteet

Ulkomaalainen voidaan käännyttää, jos:

1) hän ei täytä 11 §:n 1 momentissa säädettyjä maahantulon edellytyksiä;

149 b §

Vaatimus siirtyä toiseen jäsenvaltioon

Kolmannen maan kansalaista, joka oleskelee maassa laittomasti tai jonka oleskelulupahakemus on hylätty ja jolla on toisen Euroopan

unionin jäsenvaltion myöntämä voimassa oleva oleskelulupa tai muu oleskeluun oikeuttava lupa, on vaadittava siirtymään välittömästi kyseisen toisen jäsenvaltion alueelle. Jos kolmannen maan kansalainen ei noudata tätä vaatimusta tai jos hänen välitön poistumisensa on tarpeen yleisen järjestyksen tai turvallisuuden vuoksi, päätetään hänen maasta poistamisestaan.

150 §

Maahantulokiellon määrääminen ja peruuttaminen

Ulkomaalaiselle voidaan pääsyn epäämistä, käännyttämistä tai maasta karkottamista koskevassa päätöksessä määrätä maahantulokiello. Maahantulokiello määrätään, jos aikaa vapaaehtoiselle paluulle ei ole 147 a §:n 2 momentin nojalla määrätty tai jos ulkomaalainen ei ole paluulle määrättyssä ajassa poistunut maasta vapaaehtoisesti, jollei 146 §:stä muuta johdu. Maahantulokieltoa ei määrätä 52 a §:n perusteella oleskeluluvan saaneelle, jolle ei ole myönnetty uutta oleskelulupaa tai jonka oleskelulupa on peruutettu, paitsi jos hän ei ole noudattanut paluuvetoa tai hän on uhka yleiselle järjestykselle tai turvallisuudelle. Maahantulokiello voidaan määrätä erillisenä päätöksenä silloin, kun ulkomaalainen ei ole annetussa ajassa poistunut maasta vapaaehtoisesti.

Maahantulokiello määrätään enintään viiden vuoden määräajaksi tai toistaiseksi. Laadultaan törkeästä tai ammattimaisesta rikoksesta rangaistukseen tuomitulle ulkomaalaiselle maahantulokiello voidaan määrätä toistaiseksi silloin, kun hän muodostaa vakavan uhan yleiselle järjestykselle tai turvallisuudelle.

Maahantulokiello määrätään kansallisena, jos ulkomaalaisella on toisessa Schengen-valtiossa oleskelulupa, jota ei peruuteta.

Maahantulokiello voidaan muuttuneiden olojen vuoksi tai tärkeän henkilökohtaisen syyn vuoksi peruuttaa. Maahantulokiellon peruuttamista on harkittava myös silloin, kun ulkomaalainen, jolle on määrätty maahantulokiello muulla perusteella kuin sillä, että aikaa vapaaehtoiselle paluulle ei ole myönnetty tai että paluuveto

voitetta ei ole noudatettu, voi todistettavasti osoittaa poistuneensa maasta noudattaen täysin palauttamispäätöstä.

151 §

Poliisi ja rajatarkastusviranomainen

Poliisiin tai rajatarkastusviranomaisen on ryhdyttävä toimenpiteisiin ulkomaalaisen pääsyn epäämiseksi, käännättämiseksi, maasta karkottamiseksi tai esitettävä 149 b §:ssä tarkoitettu vaatimus siirtyä toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, jos hän ei täytä maahantulon tai maassa oleskelun edellytyksiä. Poliisi tai rajatarkastusviranomainen voi päättää käännättämisestä kolmen kuukauden kuluessa ulkomaalaisen maahantulosta. Tätä myöhemmin poliisiin tai rajatarkastusviranomaisen on tehtävä Maahanmuuttovirastolle esitys ulkomaalaisen käännättämiseksi tai maasta karkottamiseksi, jollei Maahanmuuttovirasto ole jo ryhtynyt toimenpiteisiin ulkomaalaisen maasta poistamiseksi. Kolmen kuukauden aikarajasta riippumatta poliisi tai rajatarkastusviranomainen voi päättää käännättämisestä myös siinä tapauksessa, että kolmannen maan kansalainen ei ole noudattanut 149 b §:n mukaista vaatimusta siirtyä toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon.

Poliisi tai rajatarkastusviranomainen voi määrätä ulkomaalaiselle maahantulokiellon enintään kahdeksi vuodeksi evätessään maahantulon Schengenin rajasäännösten 5 artiklan 1 kohdan e alakohdan perusteella tai käännättäessään hänet 148 §:n 1 momentin 5—8 kohdassa säädetyllä perusteella tai silloin, kun ulkomaalainen ei ole poistunut maasta hänelle 147 a §:ssä tarkoitettua vapaaehtoista paluuta varten määrätyn ajan kuluessa.

Poliisiin tai rajatarkastusviranomaisen on tehtävä Maahanmuuttovirastolle esitys ulkomaalaisen pääsyn epäämiseksi tai käännättämiseksi, jos sillä itsellään ei ole toimivaltaa käännättämiseen tai jos se arvioi, että ulkomaalaiselle tulisi määrätä maahantulokiello kahta vuotta pidemmäksi ajaksi. Poliisi tai rajatarkastusviranomainen voi tehdä Maahanmuuttovirastolle

esityksen ulkomaalaisen käännättämiseksi myös, jos asialla on merkitystä 148 §:n soveltamisen kannalta muissa samankaltaisissa tapauksissa.

Poliisi tai rajatarkastusviranomainen voi käännättämisen ja maasta karkottamisen yhteydessä tehdä maasta poistettavan henkilön matkustusasiakirjaan maasta poistamista koskevia tarpeellisia merkintöjä. Merkintöjä ei kuitenkaan tehdä, jos on aihetta olettaa, että niistä aiheutuisi maasta poistettavalle henkilölle vakavaa haittaa.

152 §

Maahanmuuttovirasto

Maahanmuuttovirasto esittää 149 b §:ssä tarkoitettua vaatimuksen kolmannen maan kansalaiselle siirtyä toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon omasta aloitteestaan sekä päättää käännättämisestä ja pääsyn epäamisestä poliisilaitoksen tai rajatarkastusviranomaisen esityksestä taikka käännättämisestä omasta aloitteestaan.

Maahanmuuttovirasto päättää 151 §:n 1 momentissa tarkoitettua tilannetta lukuun ottamatta käännättämisestä, jos ulkomaalaisen maahantulosta on kulunut yli kolme kuukautta taikka jos ulkomaalainen on hakenut oleskelulupaa kansainvälisen suojelun tai tilapäisen suojelun perusteella.

Maahanmuuttovirasto päättää maasta karkottamisesta poliisilaitoksen tai rajatarkastusviranomaisen esityksestä taikka omasta aloitteestaan.

Maahanmuuttovirasto päättää maahantulokiellon määräämisestä määräajaksi tai toistaiseksi sekä päättää maahantulokiellon peruuttamisesta.

152 b §

Maasta poistamisen täytäntöönpanon valvonta

Vähemmistövaltuutetun tehtävänä on valvoa maasta poistamisen täytäntöönpanoa sen kaikissa vaiheissa.

173 §

Liikenteenharjoittajan tarkastusvelvollisuus

Liikenteenharjoittajan on varmistettava, että sen Suomeen ulkorajaliikenteessä kuljettamalla ulkomaalaisella, joka ei ole unionin kansalainen tai häneen rinnastettava, on maahantuloon vaadittava matkustusasiakirja sekä vaadittava viisumi tai oleskelulupa.

175 §

Takaisinkuljetusvelvollisuus

Jos ulkomaalainen käännytetään tai hänen pääsytään evätään, ulkomaalaisen Suomeen ulkorajaliikenteessä kuljettanut liikenteenharjoittaja on velvollinen kuljettamaan hänet:

1) maahan, josta hänet on otettu kuljetettavaksi;

2) maahan, joka on myöntänyt ulkomaalaiselle hänen matkalla käyttämänsä matkustusasiakirjan; taikka

3) mihin tahansa maahan, jonne hänen pääsytään on taattu.

176 §

Takaisin kuljettamisen kustannukset

Jollei ulkomaalaisella, joka on käännytetty tai jonka pääsy on evätty, ole varoja paluumatkaa varten, hänet Suomeen ulkorajaliikenteessä kuljettanut liikenteenharjoittaja on omalla kustannuksellaan velvollinen järjestämään hänen kuljetuksensa. Jos välitön kuljetus ei ole mahdollinen, liikenteenharjoittaja vastaa paluukustannusten lisäksi ulkomaalaisen oleskelukustannuksista.

Jos ulkomaalainen on jäänyt maahan kuljetusvälineestä ilman vaadittavaa matkustusasiakirjaa, viisumia, oleskelulupaa tai maassa oleskeluun riittäviä varoja, liikenteenharjoittaja on velvollinen korvaamaan ne kustannukset, joita

valtiolle aiheutuu ulkomaalaisen maassa oleskelusta ja käännyttämisestä tai pääsyn epäämisestä. Jos ulkomaalainen on jäänyt maahan aluksesta, aluksen päällikkö sekä laivanisäntä ja hänen käyttämänsä laivanselvitysliike ovat yhteisvastuullisesti korvausvelvollisia.

178 §

Saattajan kustannukset

Jos ulkomaalainen käännytetään rajalla tai hänen pääsytään evätään ja se johtuu vaadittavan matkustusasiakirjan, viisumin, oleskeluluvan tai maassa oleskeluun riittävien varojen puutteesta ja ulkomaalainen tarvitsee saattajan, hänet Suomeen ulkorajaliikenteessä kuljettanut liikenteenharjoittaja on velvollinen maksamaan myös saattajan mukanaolosta aiheutuvat kustannukset. Liikenteenharjoittajalla ei ole oikeutta saada valtiolta korvausta kuljetuksesta aiheutuneista kustannuksista.

190 §

Valitus

Rajatarkastusviranomaisen, poliisin tai Maahanmuuttoviraston Schengenin rajasäännösten perusteella tekemään päätökseen pääsyn epäämisestä saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

200 §

Täytäntöönpanokelpoisuus

Schengenin rajasäännösten perusteella tehty päätös pääsyn epäämisestä voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei hallinto-oikeus toisin määrää.

208 §

Tiedottaminen vähemmistövaltuutetulle

Vähemmistövaltuutetun tietoon on saatettava tämän lain mukaiset päätökset, jotka koskevat oleskeluluvan myöntämistä kansainvälisen suojelun tai tilapäisen suojelun perusteella taikka ulkomaalaisen käännättämistä, maasta karkottamista tai pääsyn epäämistä. Vähemmistövaltuutetun tietoon on viipymättä saatettava myös ulkomaalaisen säilöönnottoa koskevat päätökset. Vähemmistövaltuutetun pyynnöstä hänen tie-

toonsa on saatettava muutkin tämän lain mukaiset päätökset sekä 152 b §:ssä tarkoitetun maasta poistamisen täytäntöönpanon valvonnan edellyttämät tarpeelliset tiedot.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Sen 13—15 § tulevat kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohdانا.

Laki

ulkomaalaisrekisteristä annetun lain 6 ja 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaalaisrekisteristä annetun lain (1270/1997) 6 ja 9 §, sellaisina kuin ne ovat, 6 § osaksi laissa 305/2004 ja 9 § osaksi laissa 632/2011, seuraavasti:

6 §

Arkaluonteisten henkilötietojen tallettaminen

Ulkomaalaisrekisteriin talletetaan maahan-
tulon, maastalähdön ja maassa oleskelun valvon-
taa sekä Suomen kansalaisuutta koskevaa pää-
töksentekoa varten tiedot henkilöistä, jotka:

1) on Suomessa otettu vankilaan tai vapautet-
tu vankilasta taikka siirretty suorittamaan ran-
gaistusta vieraasta valtiosta Suomeen tai Suo-
mesta vieraaseen valtioon, sekä tieto toimen-
piteestä ja sen ajankohdasta;

2) ovat syyllistyneet tai joiden perustellusti
voidaan epäillä syyllistyneen sellaiseen rangais-
tavaan tekoon, joka saattaa vaikuttaa maahan-
tulon tai maassa oleskelun sallimiseen tai Suo-
men kansalaisuuden saamiseen, ja teon viitetie-
to;

3) ovat ryhtyneet taikka joiden voidaan aikai-
semman toimintansa perusteella tai muutoin pe-
rustellusta syystä epäillä ryhtyvän Suomessa

kansallista turvallisuutta tai Suomen suhteita
vieraaseen valtioon vaarantavaan toimintaan,
sekä teon viitetieto;

4) on käännytetty tai karkotettu taikka joiden
pääsy on evätty tai jotka on määrätty maahan-
lokieltoon, sekä tieto päätöksestä, sen perusteis-
ta ja täytäntöönpanosta sekä maahantulokiellon
voimassaoloajasta ja -alueesta;

5) ovat laatineet tai Suomen viranomaiselle
jättämänsä hakemukseen liittäneet väärennetty-
jä tai sisällöltään vääriä asiakirjoja, antaneet
vääriä tietoja tai jättäneet antamatta tietoja, joil-
la on merkitystä harkittaessa viisumin, oleskelu-
luvan tai työluvan myöntämistä, sekä tieto asias-
ta; sekä

6) ovat syyllistyneet tai joiden perustellusti
voidaan epäillä syyllistyneen laittoman maahan-
tulon järjestämiseen.

Muita henkilötietojen suojaa koskevassa lain-
säädannössä tarkoitettuja arkaluonteisia henki-
lötietoja saa tallettaa, jos rekisteröity on antanut
siihen suostumuksensa tai jos tiedon talletta-

minen on asian käsittelyn kannalta välttämätöntä.

9 §

Tietojen poistaminen rekisteristä

Henkilön tiedot poistetaan ulkomaalaisrekisteristä kokonaan vuoden kuluttua siitä, kun hän on saanut Suomen kansalaisuuden tai kuollut. Tiedot viisumista, oleskeluluvasta ja oleskeluoikeuden rekisteröinnistä, oleskelulupakortista, unionin kansalaisen perheenjäsenen oleskelukortista sekä myönnetystä matkustusasiakirjasta poistetaan viiden vuoden kuluttua viimeisestä tiedon merkitsemisestä, jos viisumin, oleskeluluvan, oleskeluoikeuden tai asiakirjan voimassaolo on päättynyt. Maahantulokielttoon määrätty-

jen henkilöiden tiedot poistetaan yhden vuoden kuluttua siitä, kun maahantulokiellon voimassaolo on päättynyt. Karkotus- ja käännytystiedot sekä tiedot pääsyn epäämisestä poistetaan viiden vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä. Poistetut tiedot arkistoidaan.

Virheelliseksi todetun tiedon saa säilyttää viiden vuoden ajan tallentamisesta, jos se on tarpeen rekisteröidyn taikka rekisterinpitäjän henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi. Tällaista tietoa saa käyttää ainoastaan mainitussa oikeuksien turvaamisessa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20_____.

Laki

säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annettuun lakiin (116/2002) uusi 6 a § seuraavasti:

6 a §

Oikeus vierailla säilöönottoyksikössä

Kansallisilla ja kansainvälisillä järjestöillä on oikeus säilöönottoyksikön suostumuksella vierailla säilöönottoyksikössä. Vierailujen järjestämisessä noudatetaan lakia ja säilöönottoyksikön järjestyssääntöä.

Ulkomaalaislain mukaisen maasta poistamisen täytäntöönpanon valvonnan toteuttamiseksi vähemmistövaltuutetulla ja hänen määräämällään vähemmistövaltuutetun toimiston virkamiehellä on oikeus vierailla säilöönottoyksikössä ja keskustella luottamuksellisesti säilöön otettujen ulkomaalaisten kanssa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20_____.

Laki

vähemmistövaltuutetusta ja syrjintälautakunnasta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vähemmistövaltuutetusta ja syrjintälautakunnasta annetun lain (660/2001) 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1109/2008, seuraavasti:

2 §

Tehtävät

Vähemmistövaltuutetun tehtävänä on:

- 1) valvoa yhdenvertaisuuslain (21/2004) noudattamista siten kuin mainitussa laissa säädetään;
- 2) edistää hyviä etnisiä suhteita yhteiskunnassa;
- 3) seurata ja parantaa ulkomaalaisten ja etnisten vähemmistöjen asemaa ja oikeuksia;
- 4) tehdä ja teettää riippumattomia selvityksiä etniseen syrjintään liittyvistä kysymyksistä;
- 5) raportoida yhdenvertaisuuden toteutumisesta eri etnisten ryhmien osalta sekä eri etnisten ryhmien oloista ja asemasta yhteiskunnassa sekä tehdä aloitteita havaitsemansa syrjinnän ja epäkohtien poistamiseksi;
- 6) antaa tietoja etniseen alkuperään perustuvaa syrjintää sekä etnisten vähemmistöjen ja

ulkomaalaisten asemaa koskevasta lainsäädännöstä ja sen soveltamiskäytännöistä;

7) käyttää ulkomaalaislaissa (301/2004) säädettyä oikeuttaan tulla kuulluksi ja valvoa maasta poistamisen täytäntöönpanoa;

8) toimia kansallisena ihmiskaupparaportoijana, joka:

a) seuraa ihmiskauppaan liittyviä ilmiöitä, kansainvälisten velvoitteiden toteutumista ja kansallisen lainsäädännön toimivuutta sekä raportoi niistä;

b) antaa ihmiskaupan vastaiseen toimintaan ja uhrin oikeuksien toteutumiseen liittyviä ehdotuksia, suosituksia, lausuntoja ja neuvoja;

c) pitää yhteyttä kansainvälisiin järjestöihin ihmiskauppaan liittyvissä kysymyksissä.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 2013